

Kovács Zsuzsa Gyöngyvér¹: A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola minőségbiztosítási tervének bemutatása

Debreceni Jogi Műhely, 2011. évi (VIII. évfolyam) 4. szám (2011. október) 21-29.

I. Bevezető gondolatok

Dolgozatom témája a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolája minőségbiztosítási tervének bemutatása. Mielőtt azonban erre rátérek, foglalkozok a minőségügy néhány elméleti kérdésével, áttekintem ennek történetét és a teljes körű minőségmenedzsment rendszerét. Figyelmet fordítok a minőségbiztosítás gondolatának megjelenésére a hazai felsőoktatás rendszerében; valamint a vonatkozó jogszabályokra és az eddigi gyakorlatra is kitérek.

Témaválasztásom indoka, hogy a hazai felsőoktatásban az elmúlt években terjedt el a minőségbiztosítás gondolata. E szemléletmód alkalmazása nemcsak az alap- és a mesterképzésekben, hanem a doktori képzésben is szükséges. Különösen fontos, ha egy új intézményről, mint a 2006-ban elindult Doktori Iskoláról van szó.

II. A minőségügy néhány elméleti kérdése

Történeti áttekintés

A minőségi garancia gyökerei egészen az ókorig vezethetők vissza, erre bizonyíték a római kori ásatásokon talált hengerpecsétek, és a korsókon lévő előállítók jelei. A középkorban a mesterember rendszerint maga tervezte és állította elő a termékét és így fémjelezte produktuma minőségét. Ilyen közismert és népszerű középkori „márka” volta toledói penge és a velencei üveg. A XIII. századtól kezdve már rögzítettek bizonyos jellemzőket, így például a dél-franciaországi kendőgyártók meghatározták a termék súlyát, hosszát és büntették a gyenge minőségű gyapjú felhasználását. Hamarosan kialakultak pontos előírások az arany és az ezüst feldolgozására is.

Az iparosodás hajnalán úgy tűnt a gépi gyártás feleslegessé teszi az egyedi vizsgálatokat. A minőségi szemlélet a XIX. század végén kezdődött, amikor az Angliába importált árut már származási bizonylattal kellett ellátni.

Az I. világháborút követő gyakorlat szerint a munka minőségéért a művezetőnek kellett felelősséget vállalni. Az általános módszer a minőség ellenőrzésére ekkor még a minden darabos vizsgálat volt. A tömeggyártás elterjedésével azonban új megoldást kellett találni, így alakult ki a mintavételes ellenőrzés, amely lényege, hogy a termék valamely tételéből reprezentatív mintát vesznek és a kapott eredményből következtetnek a teljes tételes elfogadhatóságra. Ezt a módszert a statisztika felhasználásával részletesen kidolgozták, szabványokat készítettek és ma is használják. Néhány ágazatban azonban, mint amilyen az elektronika minimális hibahányad sem engedhető meg. Ebben az esetben a gyártási folyamat ellenőrzése jelentett megoldást. A XX. század második felében terjedtek el a dokumentált minőség szabályozási rendszerek, amelyeket minőségbiztosítási rendszereknek nevezünk. Ebben jelentős helyet foglaltak el a minőségügyi szabványrendszerek pl.: az 1979-es BS-5750 számú brit minőségügyi szabványrendszer, amely az ISO 9000 előfutára volt. Ezt követően került sor a Fehér Könyv publikálására, amely hangsúlyozta a szabványosítás fejlesztését a független tanúsítási és nemzeti akkreditációs rendszer kialakítását.

1947-ben jött létre a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO), amelynek eredményei olyan megállapodásokban jelennek meg, amelyek nemzetközi szabványok létrehozatalához

vezetnek. A szabványfejlesztési munka egyik közismert darabja az ISO 9000, amelyet később az Európai Szabványügyi Testület is adaptált, létrehozva ezzel az Európai Közösség jövőendő egységes piacának harmonizált minőségbiztosítási rendszer szabványát.

Hazánkban a minőségügyi szabályozás megteremtése az elmúlt két évtized eredménye. Kiemelést érdemel a minőségügyről szóló 3545/1992. sz. kormányhatározat, amely az EK. minőségügyi szempontjait ülteti át a magyar jogba. A 2006/1993. sz. kormányhatározat a legfontosabb kormányzati feladatokat rögzíti, így a nemzeti szabványozás, a tanúsító intézetek, a Nemzeti Minőségügyi Program megvalósításával kapcsolatos kormányzati koordinációt. A minőségüggyel kapcsolatban az országgyűlés is több törvényt alkotott pl.: a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvényt és az ellenőrző szervezetek akkreditálásáról szóló 1995. évi XXIX. törvényt. E jogszabályok szellemében megkezdte működését a Magyar Szabványügyi Testület, és a Nemzeti Akkreditáló Testület. Rohamosan terjed az ISO 9000 szerinti minőségbiztosítási rendszerek bevezetése, a kisvállalkozások felkészítésére regionális forrásokat is létrehozta.²

A teljes körű minőségmenedzsment (TQM) elemei

Ez a minőségirányítás egy olyan szemléletet jelent, amelynek alapelemei:

- a vevő megalégedettsége
- az erőforrások hatékony felhasználása
- a folyamatos javítás
- a dolgozók személyi fejlődése
- megfelelő szervezés
- a minőségjavítási eszközök alkalmazása

A rendszer alapelvei közül ki kell emelni a vevőközpontúságot, vagyis azt az elvet, hogy a vevők igényeit minden alkalommal ki kell elégíteni ahhoz, hogy a szervezet a célját megvalósíthassa. Fontos a folyamatok javítása is, amelynek célja, hogy minden esetben megbízható folyamatok jöjjenek létre, a kívánt kimenet valósuljon meg, mindenféle eltérés nélkül. A harmadik alapelv a teljes elkötelezettség, amely azt jelenti, hogy az intézmény vezetőit megfelelően irányítani kell, és olyan intézkedéseket kell szorgalmazni, amely hasznosítja a szervezet valamennyi alkalmazottjának tehetségét. Mindezek segítségével a vállalat piaci előnyre tesz szert.

A TQM modelljének kiegészítő elemei is vannak:

- vezető szerep: a szervezet vezetőinek saját példájukkal elől kell járniuk és elismerésben részesíteni azokat, akik sikeresen alkalmazzák a minőségmenedzsment koncepcióját.
- Fontos az alkalmazottak oktatása és képzése, hiszen ezek hozzájárulnak a hatékonysághoz és a minőség javításához, a szervezeten belüli közös nyelv és közös eszköztár használatához.
- Támogató struktúrák bevezetésére is szükség van, ilyen lehet egy külső szakértő alkalmazása.
- Elvárás a megfelelő kommunikáció is, hiszen az összes munkatárssal meg kell értetni a változás iránti elkötelezettség fontosságát.
- Jutalmazásban és elismerésben kell részesíteni a TQM-et sikeresen alkalmazó csoportokat és egyéneket, ez főleg a korai stádiumban lehet fontos.
- Alapvető elem a mérés és az adatok felhasználása, amelyek a szubjektív vélemények helyébe lépnek. A vevőkre vonatkozó adatok gyűjtése arra sarkallja a dolgozókat, hogy valódi problémákkal foglalkozzanak.³

Minőségbiztosítás a felsőoktatásban

Az 1993. évi felsőoktatási törvény 80. §-a rendelkezik először minőségbiztosítási követelményekről, amikor rendelkezik a Magyar Akkreditációs Bizottság létrehozásáról. „A felsőoktatásban a képzés, a tudományos tevékenység színvonalának folyamatos ellenőrzésére és a minősítés elvégzésére a Kormány Országos Akkreditációs Bizottságot hoz létre”.⁴ Az 1993-as felsőoktatási törvény egyik módosítása, a 2000. évi XCVII. törvény rendelkezett először a felsőoktatási minőségbiztosítási rendszerről, azonban midőssze annyit ír e kérdésről, hogy „a felsőoktatási intézmény Szabályzatában a felsőoktatás minőségpolitikai követelményrendszerének megfelelően meghatározza minőségbiztosítási rendszerét”.⁵ A hatályos, 2005. évi CXXXIX. Tv. Az elérendő célok között említi „a felsőoktatási intézmény minőségbiztosítási és minőséghitelesítési rendszerének fejlesztésével annak biztosítása, hogy a felsőoktatási intézmények a hazai és a nemzetközi munkaerőpiacon hasznosítható, magas színvonalú és továbbfejleszthető ismereteket közvetítsenek hallgatóik részére”.⁶

Az elmúlt években a minőségbiztosítási rendszerrel kapcsolatban az alábbi tapasztalatok születtek.

Negatív vélemények:

- a kapacitás, a kompetencia hiánya és az adminisztrációs nehézségek miatt a rendszer negatív fogadtatásban részesült
- nehézséget okozott az adatkezelés technikai erőforrásainak hiánya és a költségek fedezetének biztosítása
- probléma adódott az integrálódott karok területi széttagoltságából
- a speciális modellek hiánya miatt szükséges volt a minőségügyi gondolkodásmód elsajátítására

Pozitív tapasztalatok:

- rendszeressé váltak az önértékelések
- az intézmények működése szabályozott és racionális lett
- sikerült mérhető eredményeket felmutatni
- sor került a hatáskörök pontosítására
- fejlődött a kommunikáció és a külső-belső kapcsolatok
- fejlődött a tervezés folyamata
- állandóvá vált a fejlesztés és a korszerűsítés.⁷

A minőségbiztosítási rendszer megvalósításának három eleme van:

- az akkreditációs politika átalakulása minőségbiztosítási politikává, amiben az állami és önkormányzati minőségbiztosítási politika nyújt segítséget
- erős minőségi orientáció megvalósítása, részben motivációval (pl.: minőségi díj odaítélésével), részben tanácsadással, ajánlások kidolgozásával
- a felsőoktatásból eddig hiányzó intézményi minőségbiztosítási eljárások és szervezeti feltételek kialakítása.⁸

Megállapítható, hogy az ellenérzések erősebbek a felsőoktatásban, mint a versenyszférában, mert itt még nincs egységes rendszer és követendő példa.

Az új szabályozásnak meg kell határoznia a minőségfejlesztési program tartalmát, az ütemterv elkészítését, a Felsőoktatási Minőségi Díj működtetését.

A MAB is segíthet az intézményeknek, többek között:

- helyi konzultációval
- elvárások, követelmények tisztázásával

- kérdőívek feldolgozásához szükséges szoftverek biztosításával
- követendő példák megjelölésével és azok terjesztésével
- a minőségügy szerepének tisztázásával az akkreditációban.⁹

III. A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola minőségbiztosítási tervének bemutatása

A dolgozat e fejezetéhez a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Minőségbiztosítási Tervét, valamint Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Működési Szabályzatát használtam fel.

Minőségbiztosítási alapelvek

A Doktori Iskola minőségbiztosítási rendszere az alábbi elvek szerint működik:

- nyilvánosság, átláthatóság, folyamatos dokumentálás elve
- szakmai kontroll és a visszacsatolás elve: a doktoranduszok és az oktatók, témavezetők munkájának értékelése, a tevékenység színvonalának folyamatos visszajelzése
- minőségközpontúság és a tudományetikai követelmények érvényesülésének elve
- az értekezések gyakorlati alkalmazhatóságának elve.

A minőségbiztosítási feladatok koordinációját a Doktori Iskola vezetője látja el. A minőségbiztosítási feladatok megoldása részben a képzésben részt vevő oktatók és témavezetők, részben az adminisztratív feladatokat intéző doktori titkár munkáján keresztül történik.¹⁰

A minőségirányítási rendszer főbb elemei

A minőségbiztosítási terv fontosnak tartja a képzési tárgyak tartalmának folyamatos megújítását, a tudomány legújabb eredményeinek megjelenítését a képzés során. Ennek megfelelően a tananyagok tartalmát a Doktori Iskola Tanácsa két évente értékeli.

A Doktori Iskolába történő felvételnél biztosítékokat kell teremteni a doktoranduszok minőségi munkáját illetően. Ezért követelmény egy középfokú „C” típusú államilag elismert nyelvvizsga, legalább cum laude minősítésű jogi diploma, illetve más kapcsolódó szakterületen szerzett mesterszagnak megfelelő diploma. A felvétel követelménye az átgondolt kutatási program is.¹¹

A nappali tagozatos PhD hallgatók száma kettő és négy fő között mozog. A Doktori Iskola megindulásának első éveiben nem volt jellemző a túljelentkezés, a létszámkeretet sikerült betölteni. 2009-ben és 2010-ben viszont többen jelentkeztek nappali tagozatra, az addigi három-négy fő helyett kilencen-tizen is pályáztak. Elmondható, hogy akik nem nyertek felvételt nappali tagozatra, levelező képzésben folytathatták tanulmányaikat.

A felvételi követelmények az alábbi táblázatban foglaltam össze:¹²

I. szakmai intelligencia	nappali tagozat	levelező és egyéni képzés	tagozat
felvételi beszélgetés (előadó- és vitakészség)	15	15	
szakmai nyelvi beszélgetés	5	5	
kutatási terv és vázlat (témaismeret, koncepció)	20	20	

II. diploma (végzettség, gyakorlat)	nappali tagozat	levelező és egyéni képzés	tagozat

summa cum laude 1. (4,81-5,00)	30	30
summa cum laude 2. (4,51-4,80)	25	25
cum laude 1. (4,01-4,50)	15	15
cum laude 2. (3,51- 4,00)	10	10
szakvizsga	-	7,5
Másoddiploma, szakjogászi végzettség	-	7,5
tudományos kutatási gyakorlat	20	20

III.eddigi munka	tudományos	nappali tagozat	levelező és egyéni képzés	tagozat
megjelent vagy megjelenésre igazoltan publikáció(k)	elfogadott	10	20	
OTDKI-III. helyezés vagy különdíj		20	20	
helyi TDK I-III. helyezés		15	15	
részvétel helyi vagy OTDK konferencián vagy azzal egyenértékű tudományos rendezvényen		10	10	
opponencia helyi vagy OTDK konferencián		5	5	
demonstrátori tevékenység		10	10	
egyéb elismert tudományos eredmény		5	15	

Kimeneti követelmények, amelyek a minőségbiztosítás alapját képezik

1. A képzési- kutatási terv egyénre szabottan, a témavezetővel egyeztetve kerül kialakításra. Az aktuális kutatási tervet minden félév elején el kell készíteni, szem előtt tartva az értekezés majdani megvédését. Ez a terv segít a kutató munka állásának rendszeres ellenőrzésében.
2. A képzés során alkalmazott számonkérések között az esszék élveznek elsőbbséget, a szóbeli vizsgák ritkán fordulnak elő. A dolgozatok biztosítják a doktoranduszok írásbeli elemző, értékelő, kifejező képességének fejlődését. Fontos szempont, hogy a képzésben részt vevő ne csak saját kutatási témájában mélyüljön el, hanem más szakterületeken, jogágakban is otthonosan mozogjon. E követelmények érvényesítése mellett –amennyiben arra lehetőség van-, az oktatók biztosítják a doktoranduszok számára a kutatási témájukhoz kapcsolódó témájú házi dolgozat megírását.
3. A doktori képzés alatt, szemeszterenként egy alkalommal a doktorandusznak kötelező minősítésen, a kutatási fórumon kell átesnie, amelynek során a Doktori Iskola Tanácsa értékeli az előrehaladást, valamint a doktorandusz és a témavezető teljesítményét. A fórumon a hallgatók a többi doktorandusz és a tapasztalt oktatók előtt számolnak be eredményeikről. A programon kötelező a megjelenés. A fórum lehetőséget ad a kutatási eredmények folyamatos megvitatására.

A minőségbiztosítás eszköze, hogy a jelölteknek a védésig megfelelő számú és minőségű publikációval kell rendelkezniük. Előny az idegen nyelven, különösen a külföldi folyóiratban történő megjelenés. A publikációk alkalmasságát a védésre bocsátás feltételeként a Doktori Iskola Tanácsa értékeli.

Publikációk értékelésének szempontjai a doktori iskolában az alábbiak szerint történik:

Konferencia-előadások	
magyar nyelven, Magyarországon	3 kredit
idegen nyelven, Magyarországon	4 kredit
idegen nyelven, külföldön	6 kredit

Előadásanyag (legalább 20.000 leütés terjedelem esetén) konferencia-kiadványban	
magyar nyelven	2 kredit
idegen nyelven, Magyarországon	3 kredit
idegen nyelven, külföldön	4 kredit
Tanulmány, szemleciikk, könyvfejezet (legalább 20.000 leütés terjedelem esetén)	
magyar nyelven	3-6 kredit/ív (a közlőhely rangossága szerint)
idegen nyelven	4-8 kredit/ív (a közlőhely rangossága szerint)

Egyéb publikációs tevékenység	
magyar nyelvű recenzió	2 kredit
idegen nyelvű recenzió	3 kredit
idegen nyelvű recenzió külföldön	4 kredit
technikai szerkesztés	1 kredit

Kiemelkedően rangos publikáció esetén a Doktori Iskola vezetője a fenti kreditszámoktól pozitív irányba, az egyébként adható kreditszám 1,5-szöröséig eltérhet.

Terjedelmi szempontok:

- 30 ezer leütésig : 0,5 ívnek megfelelő kreditszám számolható el;
 - 30-50 ezer leütésig: 1 ívnek megfelelő kreditszám számolható el;
 - 50-70 ezer leütésig: 1,5 ívnek megfelelő kreditszám számolható el;
 - 70-90 ezer leütésig: 2 ívnek megfelelő kreditszám számolható el;
 - és így tovább.
4. Hazai és nemzetközi oktatási, tudományos és kutatási kapcsolatok. A kar ösztönzi és támogatja a doktoranduszok hazai és külföldi tapasztalatszerzését, részvételét hazai és nemzetközi konferenciákon. A Doktori Iskola Tanácsa a tudományos konferenciákon való szereplés alapján krediteket adhat. A gyakorlatban bármely konferencián történő szereplés krediteket biztosít a doktorandusz számára. A részvételi díjat és az utazási költségeket a Doktori Iskola megtéríti.
5. A szigorlatra bocsátás (azaz az abszolutórium megszerzésének) feltétele, hogy a jelölt a Doktori Iskola szabályzatában meghatározott számú és megoszlású kreditekkel rendelkezzen. Ennek megfelelően a jelöltnek 180 kredittel kell rendelkeznie, amelyből

45 kredit származhat oktatási tevékenységből. A kreditpontok gyűjtésére a képzés 6 félévének lezárását követően még egy évig lehetőség van, de ebben az időtartamban csupán tudományos, publikációs tevékenységre lehet kreditet elszámolni.

Az abszolutórium megszerzésének másik feltétele, hogy a hallgató rendszeresen részt vegyen kutatási fórumokon. Az is szükséges, hogy a kutatási témában való előrehaladást a témavezető minden félévben igazolja.

6. A levelező képzésben részt vevőkre vonatkozó követelmények minden szempontból megegyeznek a nappali tagozatos doktoranduszokra vonatkozó követelményekkel, eltekintve attól, hogy a képzéseken való rendszeres megjelenésük alól munkahelyi megterhelésük miatt néhány alkalommal felmentést kaphatnak. A gyakorlatban azonban csak kivételesen fordul elő, hogy egy levelezős hallgató látogatja az előadásokat. A tantárgyak teljesítésének egyéb feltételei azonban megegyeznek nappali és levelező tagozaton, hiszen mindenkinek kell szóbeli, vagy írásbeli beszámolót készíteni. A gyakorlatban további eltérés, hogy a levelező tagozatosoknak nem kell részt venniük a nappalisok számára kötelező programokon, mint többek között a nyilvános-, és műhelyviták. A kutatási fórumon való megjelölés alól azonban a levelezős hallgatók sem kaphatnak felmentést.
7. Az egyéni felkészüléssel fokozatot szerezni kívánók habitusvizsgálaton esnek át. Ezt a vizsgálatot a Doktori Iskola Tanácsa végzi. Egyéni képzésre az vehető fel, aki egyetemi diplomával és tudományos eredményekkel, publikációkkal rendelkezik. A feltételek meglétét a Doktori Iskola vezetőjének javaslatára a Doktori Iskola Tanácsa állapítja meg. Ezeknek a hallgatóknak a védésre bocsátáshoz szigorlatot kell tenniük.
8. A Doktori Iskola hangsúlyt fektet a témavezető és a doktorandusz közötti szoros együttműködésre. Ennek megfelelően a témavezető köteles a jelölt fejlődését elősegíteni, előrehaladását nyomon követni, tudományos-, és kutatási kapcsolatait előmozdítani. Minőségbiztosítási szempontból az együttműködés alábbi elemeit kell kiemelni
 - a témavezetőnek minden szemeszter végén egy leckekönyvi bejegyzés formájában igazolnia kell, hogy a hallgató teljesítette a kutatási feladatot. Ezzel a témavezető elismeri, hogy a doktorandusz a témáját vele a félév során konzultálta, és kutatásában előrehaladást mutat.
 - Az értekezés benyújtásához szükséges, hogy a témavezető az első oldalon aláírásával igazolja hozzájárulását az értekezés benyújtásához.
9. Végzett PhD. hallgatók pályakövetése: az Educatio Kht. PhD. módszertana alapján szakmai és munkaerő-piaci karriervizsgálatot kell készíteni, és vizsgálni kell a doktori képzésről kialakult véleményeket, elvárásokat és változtatási javaslatokat. Szükséges az eredmények figyelembevétele a képzési struktúra és a képzési tartalmak változtatásában.

A karon még nem készült felmérés a végzett PhD. hallgatók pályakövetéséről. A Doktori Iskola 2006-ban kezdte meg a működését, kutatásaim szerint az Educatio Kht. utolsó ilyen irányú vizsgálata 2005-ben történt.

Az elmúlt években a Doktori Iskola 5 „évfolyamot” indított, ebből 2 évfolyam fejezte be eddig a képzést. 2009-ben 1 fő szerzett abszolutóriumot, 2010-ben 5 fő, 2011. első felében pedig 2 fő. E hallgatók közül ketten szereztek fokozatot, mindketten a kar főállású tanársegédei.
10. Fontos a fokozatot szerzett PhD. hallgatók fórumának kialakítása is. Ilyen konferenciák megszervezésére azonban nem került sor. A karon a korábbi években diplomát szerzett, és – főként – az oktatásba bekerült hallgatók a DI megalapítása előtt a Miskolci Egyetemen, a Deák Ferenc Doktori Iskolában végezték PhD.

tanulmányaikat, és szereztek fokozatot. Részvételükkel megvalósítható lenne a fokozatot szerzett hallgatók konferenciája, hiszen a végzetek csekély száma miatt erre néhány évig kevés esély lesz.¹³

IV. Összegzés

A doktori képzés pontjai és azok dokumentumai az alábbiakban foglalhatóak össze:¹⁴

Minőségmérés pontjai	Dokumentumok
szabályzatok, meghirdetett témák felülvizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> - működési szabályzat - képzési terv - aktuális témakiírások
az oktatási folyamat értékelése	<ul style="list-style-type: none"> - kutatási fórum anyagai - témavezető beszámolója - kérelem - leckekönyv - szigorlati jkv.
publikációk pontozása	publikációs értékelési szempontok
a fokozatszerzés dokumentumainak elemzése	<ul style="list-style-type: none"> - munkahelyi védelem jkv-e - nyilvános védelem jkv-e - téziszfüzet

A Doktori Iskola minőségbiztosítási terve ezeket az elemeket tartalmazta a minőségirányításra és a minőség garantálására vonatkozóan. Ezt a rendszert megfelelőnek tartom, azonban megítélésem szerint a hallgatók kutatásának irányítását egyéb módon is meg lehetne valósítani, illetve a kutatási eredményeiket más fórumokon is meg lehet vitatni. Az eredmények ismertetésének bevett helye a minden félét lezáró kötelező fórum. Lehetne azonban ennek egy könnyedebb, de szintén nagyon hasznos kiegészítője. A karon jól működő intézmény a kutatói teadélután, ahol a már fokozatot szerzett, tapasztalt oktatók adják elő legújabb eredményeiket. Ezeknek a programoknak megvalósítható lenne egy junior tagozata, ahol kötetlenebb formában szólhatnak hozzá a doktoranduszok kutatásához a kollegák. A megfelelő felkészülés is biztosított lenne, hiszen a kutatási fórummal ellentétben nem csak a Doktori Iskola vezetője, hanem az előzetesen e-mailban elküldött dolgozatnak köszönhetően az összes érdeklődő megismerhetné és tanulmányozhatná a megvitatásra váró anyagot.

Dolgozatomban bemutattam a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola minőségbiztosítási tervét. A fentiek alapján megállapítható, hogy a terv biztosítja a Doktori Iskola minőségének megőrzését, és az oktató- kutató utánpótlás fenntartását. A tantárgyak sokszínűsége, a kutatás eredményeinek megvitatási lehetőségei, a kutatási terv és a publikációk biztosítják az értekezés majdani sikeres megvédését.

Felhasznált irodalom jegyzéke:

Könyvek, cikkek, tanulmányok

1. Igaz Jenő - Kardos Károly- Pintér József- Solecki Levente (2000.): Minőségügy, SZIF UNIVERSITAS Kft., Győr
2. Polónyi István (2006.): A munkaerőpiacra orientált felsőoktatási minőségbiztosítás. In.: Bálint Julianna – Polónyi István – Siklós Balázs: A felsőoktatás minősége FKI, Budapest

3. Polónyi István (2007.): Minőségmenedzsment alapjai, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.
4. Puskás Orsolya (2008.): A Debreceni Egyetem minőségbiztosítási rendszerének továbbfejlesztési lehetőségei, Szakdolgozat, Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Kar, Debrecen
5. Szekeres Péter (2004.): Minőségbiztosítási rendszerek a magyar felsőoktatási intézményekben, a MAB 2004. évi kutatás-fejlesztési projektjének tanulmányai, Budapest

Jogszabályok, egyéb:

1. 2005. évi CXXXIX. törvény
2. 2000. évi XCVII. törvény
3. 1993. évi LXXX. törvény
4. Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Minőségbiztosítási Terve <http://www.law.klte.hu/> (letöltés időpontja: 2011. 05. 02.)
- 5.

¹ PhD hallgató, DE-ÁJK.

² Igaz Jenő-Kardos Károly- Pintér József- Solecki Levente (2000.): Minőségügy, SZIF UNIVERSITAS Kft., Győr, 2-7. o.

³ Polónyi István (2007.): Minőségmenedzsment alapjai, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 49-51.o.

⁴ 1993. évi LXXX. tv. 80-81. §

⁵ 2000. évi XCVII. tv 6. §

⁶ 2005. évi CXXXIX. tv.2. § (1)

⁷ Szekeres Péter (2004.): Minőségbiztosítási rendszerek a magyar felsőoktatási intézményekben, a MAB 2004. évi kutatás-fejlesztési projektjének tanulmányai, Budapest, 124-131. o.

⁸ Polónyi István (2006.): A munkaerőpiacra orientált felsőoktatási minőségbiztosítás. In.: Bálint Julianna – Polónyi István – Siklós Balázs: A felsőoktatás minősége FKI, Budapest, 10-32 o.

⁹ Puskás Orsolya (2008.): A Debreceni Egyetem minőségbiztosítási rendszerének továbbfejlesztési lehetőségei, Szakdolgozat, Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Kar, Debrecen, 16. o.

¹⁰ Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Minőségbiztosítási Terve

¹¹ Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Minőségbiztosítási Terve

¹² <http://www.law.klte.hu/> (letöltés időpontja: 2011. 05. 02.)

¹³ Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Minőségbiztosítási Terve

¹⁴ Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Minőségbiztosítási Terve